

MASARYKOVA UNIVERZITA

Ze2BP_VSC6

Sociální rozvoj – *důsledky existence nerovností*

Osnova

Sociální rozvoj – teoretický koncept:

- Sociální jednání, problém a změna.
- Sociální kapitál.
- Chudoba na Zemi – přístupy k řešení.
- Diskurz bohatství x chudoba.

Nástroje sociálního rozvoje:

- Welfare state.
- Sociální politika ČR.

Sociální rozvoj

*z pohledu
geografie
a sociologie*

Sociální jednání

- ❏ Moderní „přelidněné“ společnosti vyžadují určité mechanismy koordinace svých jednání, jinak se nikdo nedobere svých cílů a každý tratí (Lošták, 2005).
- ❏ Role koncentrace a seskupování lidí do společenství vyžaduje dobré komunikační předpoklady!
- ❏ Častým efektem – kolektivní vyjednávání (viz odbory).

Modely sociálního jednání

- ❏ ***Teorie her***
- ❏ ***Tragedie obecních pastvin (tragedy of commons)***
– racionální jednání jednice může utvářet výsledky, které nejsou racionální z pohledu všech zúčastněných.
- ❏ ***Vězňovo dilema*** (dohoda lidí na společném jednání).
- ❏ ***Syndrom NIMBY*** (NIABY, NOTE, BANANA).
- ❏ ***Veřejné statky*** (čistý vzduch, bezpečné ulice – každý využívá, ale nemusí přispívat k jejich poskytování; „černý pasažér“).

Teorie her

- Obor aplikované matematiky a operační analýzy, sloužící k analýze konfliktních a strategických situací, tj. situací, v nichž výsledek závisí na jednání a interakci dalších subjektů.
- Využití – psychologie, sociální psychologie, ekonomika, politika, politologie, vojenství, historie, biologie, mezinárodní vztahy.

Teorie her - typologie

- Podle počtu účastníků – 2 hráči, více hráčů.
- Podle výsledku – hry s nulovým, nenulovým součtem.
- Podle možnosti kooperace – nekooperativní, kooperativní.
- Podle inteligence dalšího účastníka – proti inteligentním hráčům, proti přírodě.
- Podle doby akcí – simultánní, sekvenční.
- Podle informovanosti účastníků – s úplnou, neúplnou informací.

Teorie her

- Spolupráce je lehčí, když hry jsou opakovány a ten, kdo narušuje pravidla tak ví, že bude následně potrestán.
- Spolupráci usnadňuje, když je počet hráčů omezen.
- Spolupráci usnadňuje, když je nadbytek informací o minulém jednání každého hráče.
- Spolupráci ulehčuje, když hráči příliš neberou z budoucnosti (nežijí „na dluh“ na „discount“ z budoucna).

Tragédie obecní pastviny

- Rybolov.
- Umístění obchodního řetězce.
- Znečištění ovzduší.
- Skleníkové plyny způsobující změny klimatu.
- Zásoby podzemní vody.
- Doprava ve městě.
- Rádiové frekvence.
- Odpadky na oběžné dráze.

Vězňovo dilema

- ❏ Vždy kooperovat.
- ❏ V prvním tahu kooperovat, později hrát tak, jak hrál protihráč v předchozím tahu.
- ❏ V prvním tahu kooperovat, později hrát tak, jak hrál protihráč v předchozím tahu, ale občas „trest odpustit“ – nabídnout ruku ke smíru.
- ❏ V zásadě kooperovat, občas si risknout nekooperaci – machiavellistický přístup.
- ❏ Nikdy nekooperovat.
- ❏ A další -

Vězňovo dilema

- Já se nepřiznám a druhý se nepřizná také oba jsme odsouzeni na 2 roky.
- Ale, nepřiznám se a druhý se přizná – jsem odsouzen na 10 let – příliš rizikové.
- Když se přiznám, buď' mohu být volný nebo maximálně dostanu 5 let.
- Když se nepřiznám, minimálně 2 roky, maximálně 10 let ve vězení.

	Bob mlčí	Bob mluví
Adam mlčí	Oba odsoudí na 2 roky	Adam dostane 10 let, Bob bude volný
Adam mluví	Adam bude volný, Bob dostane 10 let	Oba odsoudí na 5 let

Vězňovo dilema v praxi

- Jednání o odzbrojení.
- Konflikt Izrael – Hamas.
- Volební geografie – vyjednávání koalic.
- Pronikání cizích vlivů do Evropy (Evropané volí sebevražednou kooperativní strategii).
- Ekonomické aplikace – investice do reklamy.
- Kartelové dohody vs. cenové války (udržet ceny na určité úrovni) – duopoly.
- Právo – přiznání viny výměnou na nižší trest.

Vězňovo dilema v praxi – tvorba koalic

- ❏ Příklad – tři účastníci projektu
- ❏ Celkový zisk projektu 12
- ❏ Přínos účastníka A = 6, účastníka B = 4, účastníka C = 2
- ❏ 2 hráči mohou uzavřít koalici a dohodnout se na redistribuci výplat
- ❏ Jací dva hráči se pravděpodobně spojí?

Vězňovo dilema v praxi – tvorba koalic

- Spojí se hráči B a C – mohou si nejlépe polepšit a rozdělit se o přínos hráče A.
- Toto je matematický důkaz proč často dochází ke spiknutí průměrných a podprůměrných proti těm nejlepším.
- Prostor pro vyjednávání formou podbízení.

Sociální problém!?

- Proč se v našich sociálních životech objevují a vyskytují problémy?
- **Máte nějaké problémy?**
- *Jestliže ne, máte štěstí. Kvalita vašeho života hodnocená subjektivně je vysoká. Ale myslíte, že nemůžete mít problémy v budoucnu? Jestliže ano, je to horší, ale nic se neděje.*
- Problémy vznikají, když naše zažitá způsoby zvládnání dění (toho, že něco děláme) nefungují!

Sociální problém!?

- Problémy vznikají tam, kde je mnoho lidí v jedné komunitě.
- Často je to chybou komunikace mezi lidmi!!!

Řešení sociálních problémů!

- ❖ Situace, kterou považuje buď relevantní skupina lidí (odborníci) nebo účastníci této situace (laici) za něco, co vyžaduje řešení (protože obtížně jednáme), a to většinou prostřednictvím prostředků institucionální intervence.
- ❖ Konfigurace zájmů a sociálních vztahů, které jsou tak důležité, že jsou sankcionovány určitými pravidly (např. zákony, nařízeními, vyhláškou atd.).

Sociální problémy na venkově

- ❏ Otázka ochoty podílet se na hájení a prosazování zájmů venkova, místní identita, lokální patriotismus.
- ❏ Celková otázka sociální koheze, sociálního kapitálu a kulturního kapitálu aktérů v regionech.
- ❏ Problematika příjmů a nezaměstnanosti.
- ❏ Otázka přístupnosti a dostupnosti k občanské a technické infrastruktuře (sítě, dopravní obslužnost, obchody, školství, zdravotnictví aj.).
- ❏ Záležitost sociálních zařízení a vymožeností dříve poskytovaných zemědělskými podniky (kdo bude poskytovat školky, rekreaci /odpočinek/, stravování i dopravu) pracovní příležitosti – rozpad sociální infrastruktury.

Sociální změna – hlavní faktor rozvoje?

- Střídání v základních strukturách sociálních skupin a společností i v lidských sociálních životech.
- Jedná se o neustále přítomný jev v našich sociálních životech, který se stal zvláště intenzívním v moderní době.
- Lidé v daném regionu, v dané oblasti, v dané skupině jednají bez obtíží. Jednání je „zautomatizované“, není narušováno mimořádnostmi.
- Fungování starého řádu - důvěrně známé uspořádání, ve kterém víme, „co máme dělat“ - normy jednání bereme za samozřejmé.

Sociální změna – krize

- Nám důvěrně známé uspořádání je narušeno, erodováno, v našem jednání zažíváme obtíže, některé normy nefungují.
- Lidé v daném regionu, v dané oblasti, v dané skupině začínají obtížně jednat. Objevují se situace, které původní „zautomatizované“ jednání narušují. Mizí jasnost okolního dění.
- Objevuje se něco „nového“. Reagujeme utvářením vlastních představ, které mají jednání vést, aby bylo opět bez obtíží.

Sociální změna – anomie

- ❑ Nám důvěrně známé uspořádání se svými pravidly /normami/ už neexistuje, nemáme k dispozici žádné normy pro naše jednání, nevíme jak jednat.
- ❑ Lidé v daném regionu, v dané oblasti, v dané skupině zažívají „šok“. Nevědí jak jednat, jednání doprovází chaos, zásadní nejasnosti, „co dále“.

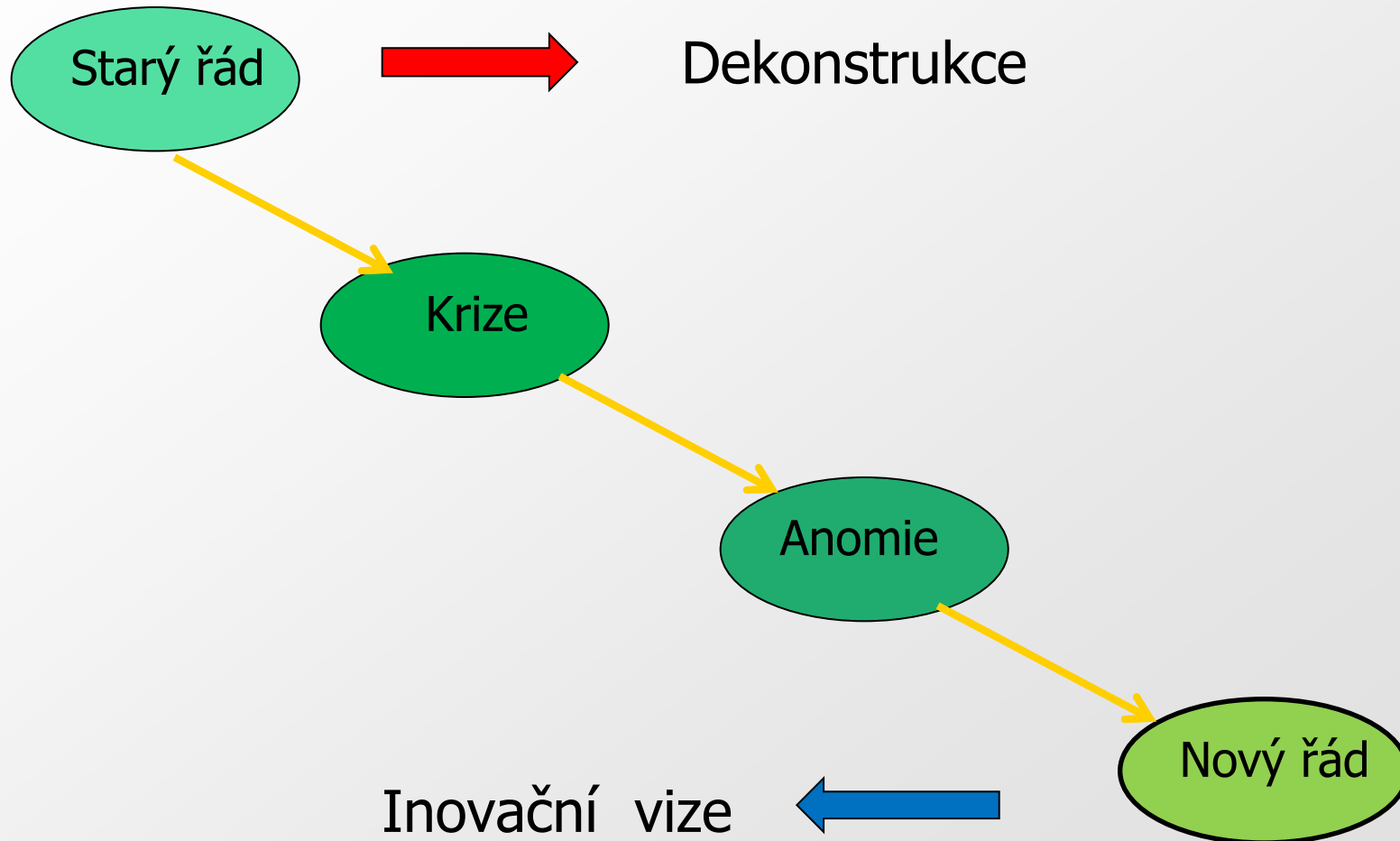

Sociální změna – nový řád

- Nová uspořádání se pro nás stávají důvěrně známými, akceptujeme nové normy, podle kterých se chováme.
- V anomii nelze žít donekonečna. Utváříme znovu řád a vycházíme z mimořádného dění.

Sociální změna

Sociální kapitál

- = bohatství ve vztazích mezi lidmi.
- = investice do sociálních vztahů s očekávanou návratností na trhu (ekonomický, politický, trh práce, v komunitě).
- = zdroje založené v sociální struktuře, k nimž přistupujeme, nebo je mobilizujeme, když jednáme za nějakým účelem.

Stavební prvky sociálního kapitálu

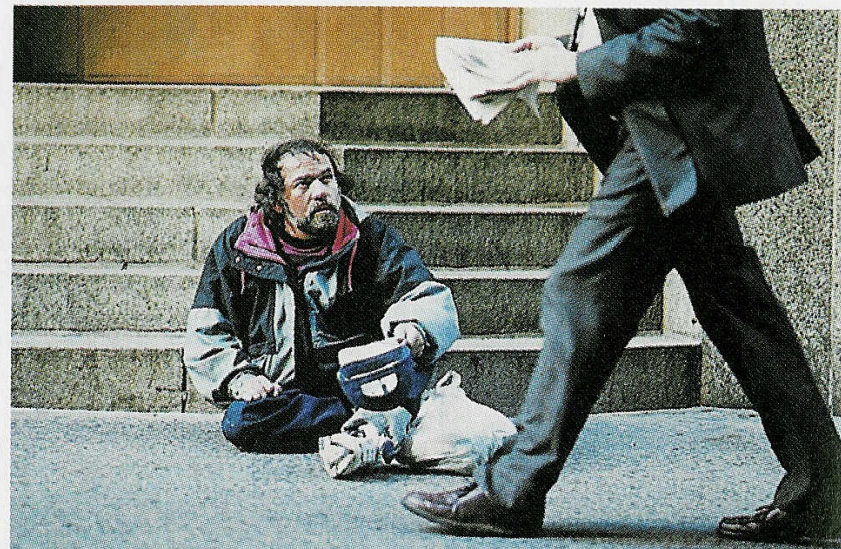
- ❏ **Interakce** (záležitosti spolupráce /včetně **sítí občanské angažovanosti a sdružování**/ či konfliktu uvnitř i směrem ven z konkrétních lokalit).
- ❏ **Normy** (pravidla jednání, instituce) a **hodnoty** (ideály o tom, co je dobré a vhodné), na jejichž základě probíhají interakce.
- ❏ **Důvěra** a **víra** (záležitosti spojené se spolehlivostí sebe sama, jiných osob a institucí, spojené s pozitivním vyústěním nějakého procesu).
- ❏ **Znalosti** a **vize** spojené s lokalitou.
- ❏ **Identita** (spolupatřičnost do komunity).

Sociální síť

- ❏ Soubor vzájemně závislých vztahů mezi jednotlivci. Každý jedinec patří do nějaké sítě, i když třeba do jediné. Lidé spojení v sítích mohou být příbuzní, mohou mít rádi jeden druhého, mohou dělat společně věci (např. jednat o financích, hrát tenis, pracovat spolu aj.).
- ❏ Základní sociální síť každé osoby tvoří bezprostřední rodina (ve které se jedinec narodil) a další příbuzní.
- ❏ K frekventovaným sociálním sítím dále patří soubor vazeb sousedských (tj. prostorových).
- ❏ Jiné sítě jsou založeny na vazbách pracovních, zájmových, konfesních, plynoucích z členství v dobrovolných organizacích a v dalších sdruženích.

Příklad sociální nerovnosti

- Rozdíl (sociální nerovnosti) mezi bohatými a chudými je jedním z hlavních zájmů sociálních věd.

*Chudoba
na Zemi*

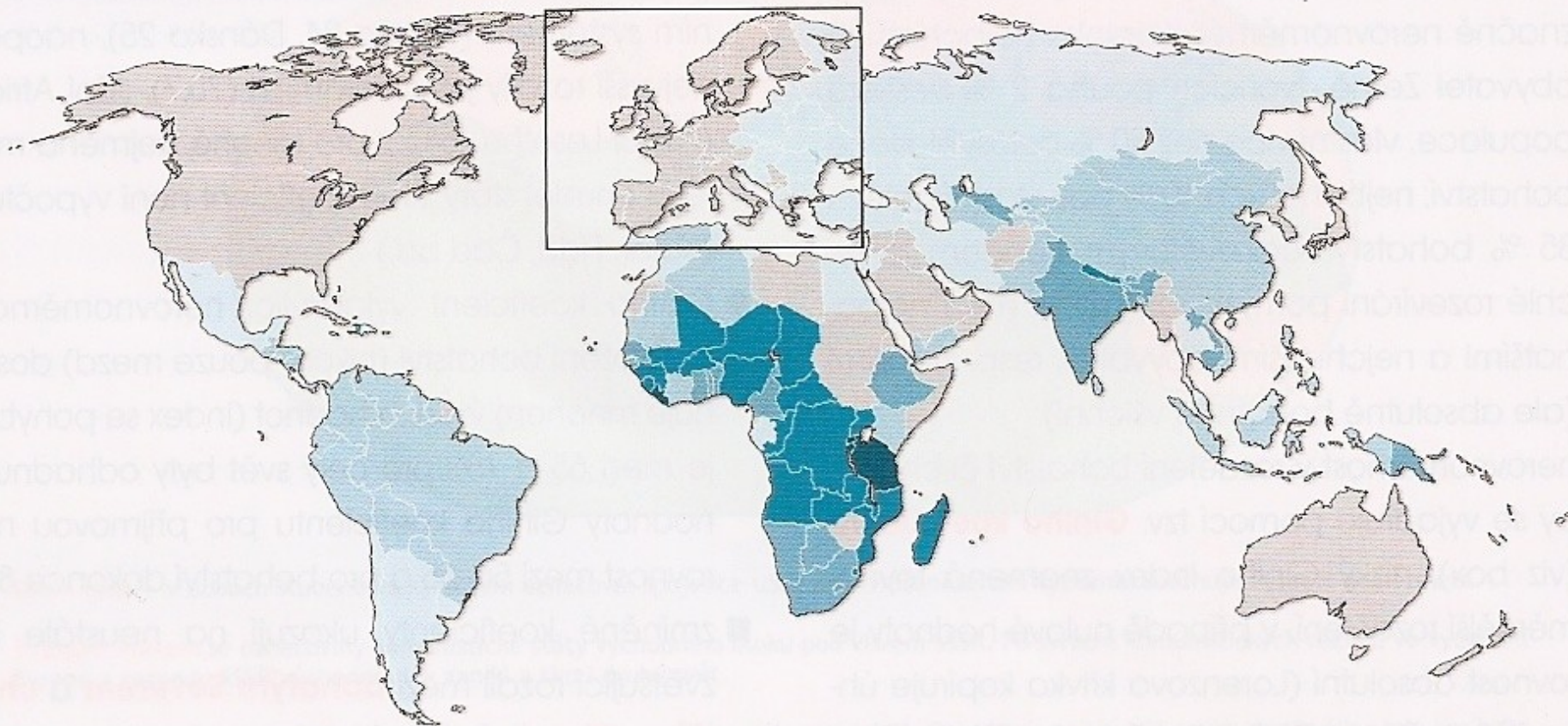

Co je to chudoba?

- ☞ = sociální status člověka/jedince vyznačující se hmotným nedostatkem.
- ☞ Stav, který člověku nezajišťuje podmínky pro důstojný život a uspokojení základních potřeb (např. zajištění potravy, ošacení a ubytování apod.).
- ☞ Odvíjí se od množství disponibilních prostředků pro uspokojování potřeb – tzv. **příjmová chudoba**).
- ☞ Přístup k sociálním službám, vzdělání, zdravotnické péči.

Typy chudoby

- ❏ **Absolutní chudoba** – člověk se dostane do stavu, kdy není schopen uspokojit své nejzákladnější potřeby, jako je zajištění potravy a ošacení. Tento druh chudoby může dojít až do stavu, kdy je ohrožen život takto postižené osoby.
- ❏ Světová banka definovala hranici **extrémní chudoby** na 1,25 USD na den.
- ❏ Obecná hranice chudoby – 2 USD na den.
- ❏ **Relativní chudoba** - stav, kdy jedinec nebo rodina uspokojují své sociální potřeby na výrazně nižší úrovni než je průměrná úroveň v dané společnosti (max. 60%).

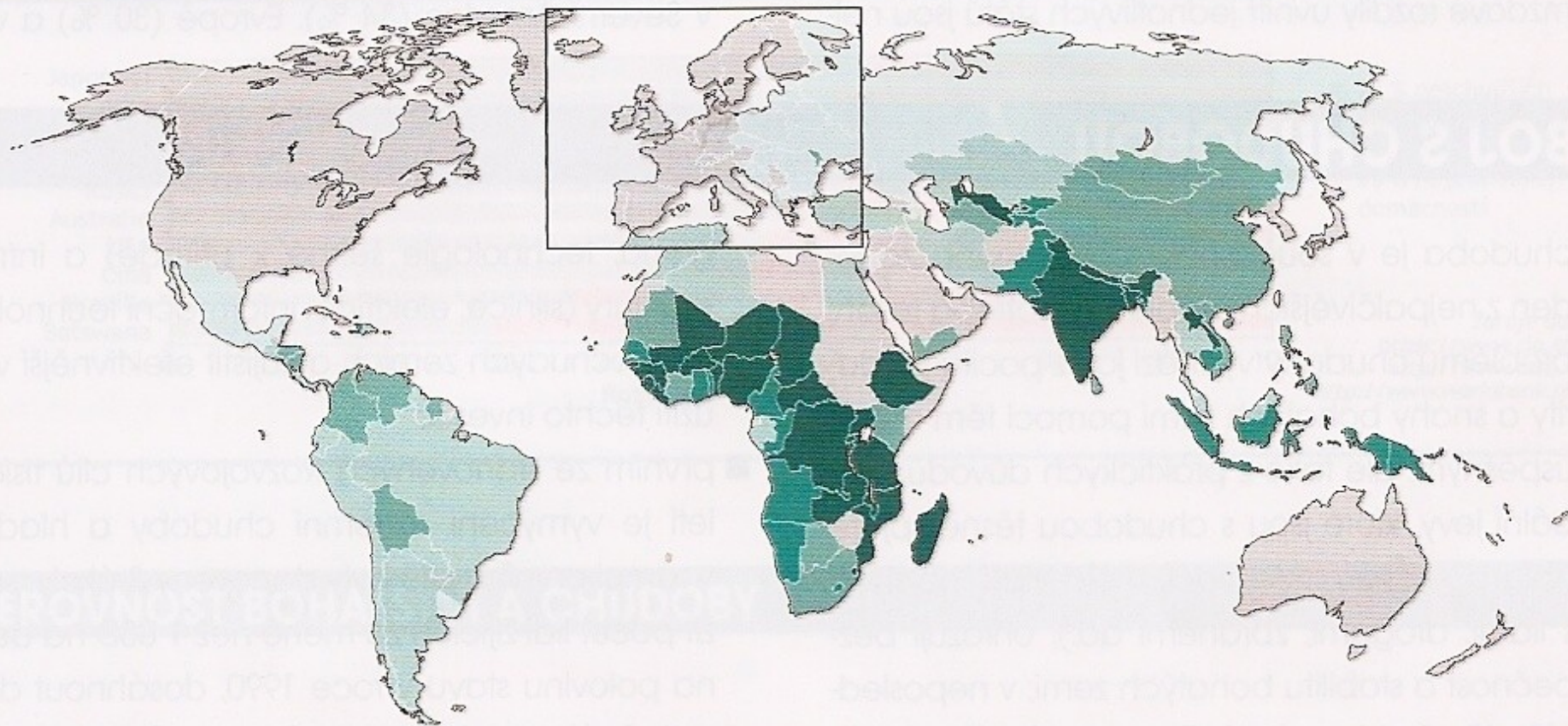
LEGENDA

Podíl obyvatel žijících pod hranicí chudoby 1,25 USD na den (v %, 2006)

CHUDOBA POD 2,0 USD NA DEN

1 : 265 000 000

LEGENDA

Podíl obyvatel žijících pod hranicí chudoby 2,0 USD na den (v %, 2006)

5

25

50

75

neznáno či není evidováno

Typy chudoby

- ❏ **Chudoba objektivní** – pomocí vybraných kritérií (např. výše příjmů) stát definuje hranici chudoby. Stát určuje kdo má nárok na pomoc (sociální dávky) – častá kritika! *Proč?*
- ❏ **Chudoba subjektivní** – vlastní hodnocení svého stavu, které nemusí být shodné s objektivní chudobou a neplynou z toho žádné důsledky. Hodnocení, zdali se cítím chudý či bohatý!
- ❏ **V současnosti se problém chudoby považuje za jeden z nejzávažnějších problémů lidské společnosti!**

Stupně chudoby

- ☛ **Lidé v nouzi** – postrádají se prostředky nutné k fyzickému přežití (strava, oblečení, přístřeší) – osoby ohrožené extrémní chudobou.
- ☛ **Lidé v nedostatku** – postrádají se potřebné zdroje, ke kterým by měl mít přístup každý (vzdělání, zdravotní péče...).
- ☛ **Lidé v ohrožení** – nejsou zcela chudí, ale za jistých okolností se stanou chudými (nezaměstnanost).

Měření chudoby

- ❏ Důležité je správně zvolit hranici chudoby!
- ❏ **Normativní metoda** – minimální výše příjmu, která je zapotřebí k uspokojení základních potřeb. Přesné definice hranice pomocí tzv. spotřebního koše.
- ❏ **Relativní metoda** - stanoví úroveň příjmů ve vztahu k průměrnému příjmu v dané zemi, lidé kteří mají příjem pod touto hranicí mají nárok na sociální pomoc. V Evropě se tato hranice pohybuje mezi 50 - 70 % průměrných příjmů.

Měření chudoby

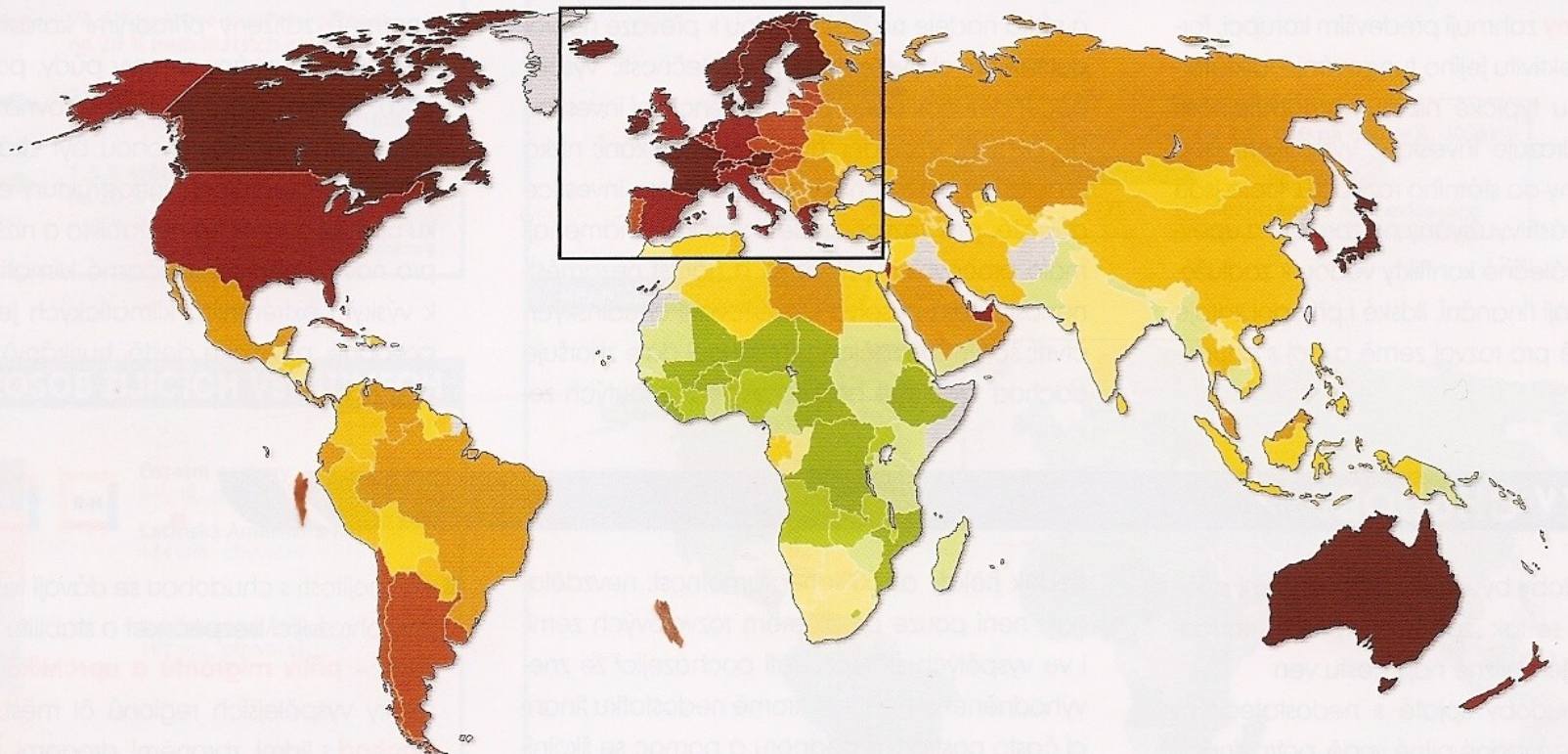
- ❏ Řada statistických ukazatelů – index rozdílu od hranice chudoby, podíl osob žijících pod stanovenou hranicí chudoby, index vyjadřující rozdíly mezi lidmi žijícími v chudobě.
- ❏ **Index lidského rozvoje (HDI – Human Development Index)** – kombinuje ukazatele popisující zdraví, vzdělání a životní úroveň obyvatel daného státu.
- ❏ Vstupní data – průměrná délka života při narození, míra gramotnosti a dostupnosti vzdělání, HDP na obyvatele.

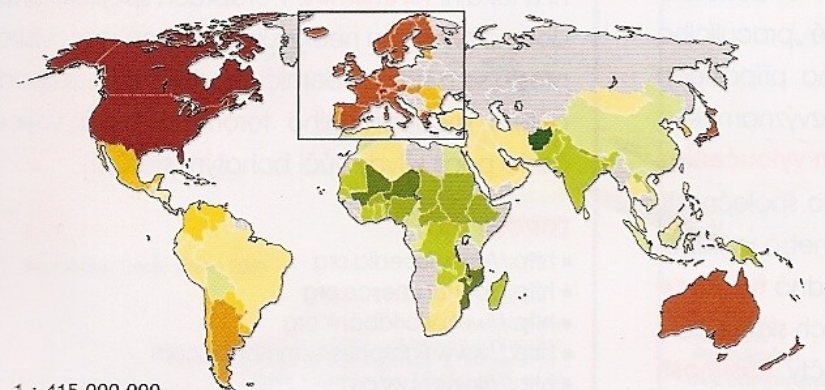
INDEX LIDSKÉHO ROZVOJE

2006

1 : 210 000 000

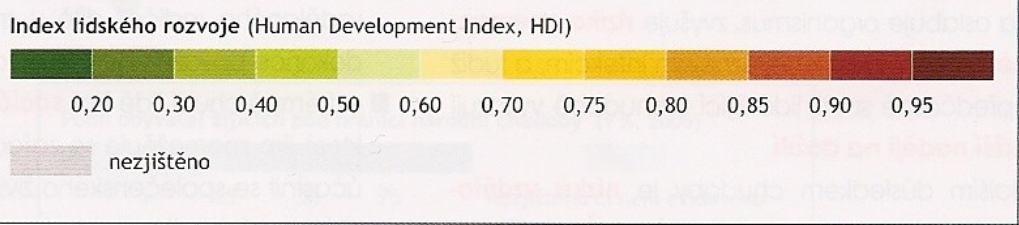

1985

1 : 415 000 000

LEGENDA

Zdroj dat:
<http://hdrstats.undp.org>

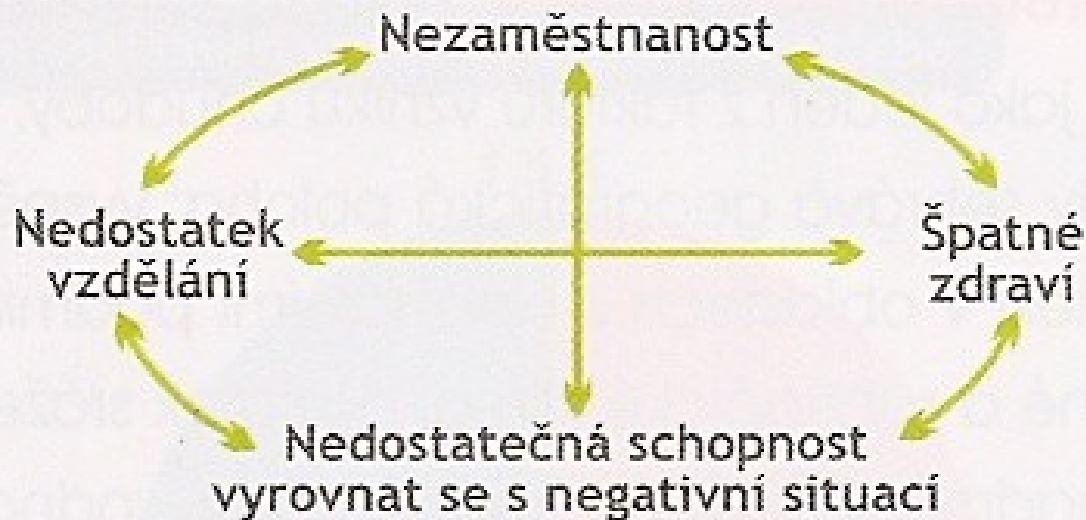
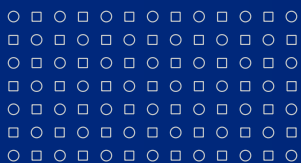

Příčiny chudoby

- ☒ Za hlavní příčiny lze označit nemoci, nevzdělanost, vládní selhání, nepříznivou geografickou polohu nebo chudobu samotnou.
- ☒ **Politické** – forma vlády, korupce, válečné konflikty.
- ☒ **Ekonomické** – viz ekonomická krize 2008/2009.
- ☒ **Sociální a demografické** – hustota zalidnění – přelidnění, vysoká natalita, fertilita.
- ☒ **Environmentální** – geografická poloha, přírodní podmínky, klimatické změny.

Důsledky chudoby

- ❏ ***Nerovnoměrný přístup k nezávadné pitné vodě***, potravinám, hygieně a základní zdravotní péči => podvýživa (cca 792 mil. lidí na světě) => riziko onemocnění => nižší naděje na dožití.
- ❏ ***Nízká vzdělanost*** (nedostatek infrastruktury, pomůcek, financí).
- ❏ ***Sociální vyloučení*** – znemožňuje se zařadit zpět do společnosti => frustrace => kriminalita, násilí.
- ❏ ***Migrace*** – nucená migrace – uprchlíci, nelegální obchod s lidmi, zbraněmi, drogami.
- ❏ ***Terorismus*** – viz dnešní svět.

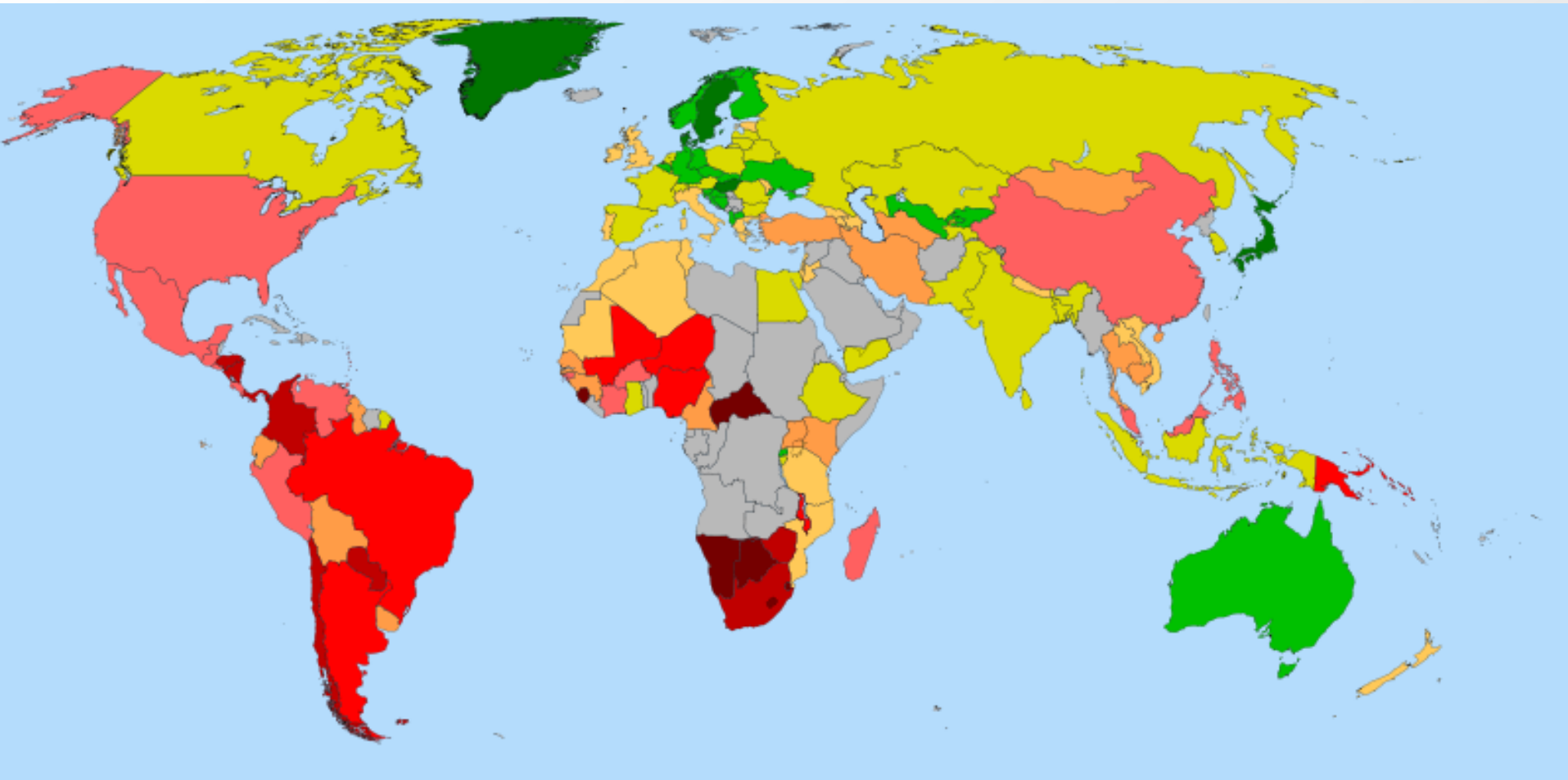
Důsledky chudoby

Diskurz BOHATSTVÍ x CHUDOBA

- ❏ Nejbohatší obyvatelé Země tvoří pouhé 2% veškeré populace, vlastní více než 50% celospolečenského bohatství.
- ❏ Pomalu se rozevírají nůžky mezi bohatými a chudými.
- ❏ **Giniho koeficient** – statistická veličina, vyjadřuje podíl plochy ležící mezi úhlopříčkou a skutečnou Lorenzovou křivkou vůči celkové ploše pod ideální křivkou rovností, nabývá hodnot 0 až 1.
- ❏ Nízká hodnota – rovnoměrnější rozdělení, v případě nulové hodnoty je rovnost absolutní, čím je GK vyšší, tím jsou rozdíly větší.
- ❏ Švédsko (23), Norsko (24) x Namibie (70,7). Lesotho (63,2). U bohatých zemí se index pohybuje do 40, u chudých 41 a výše.

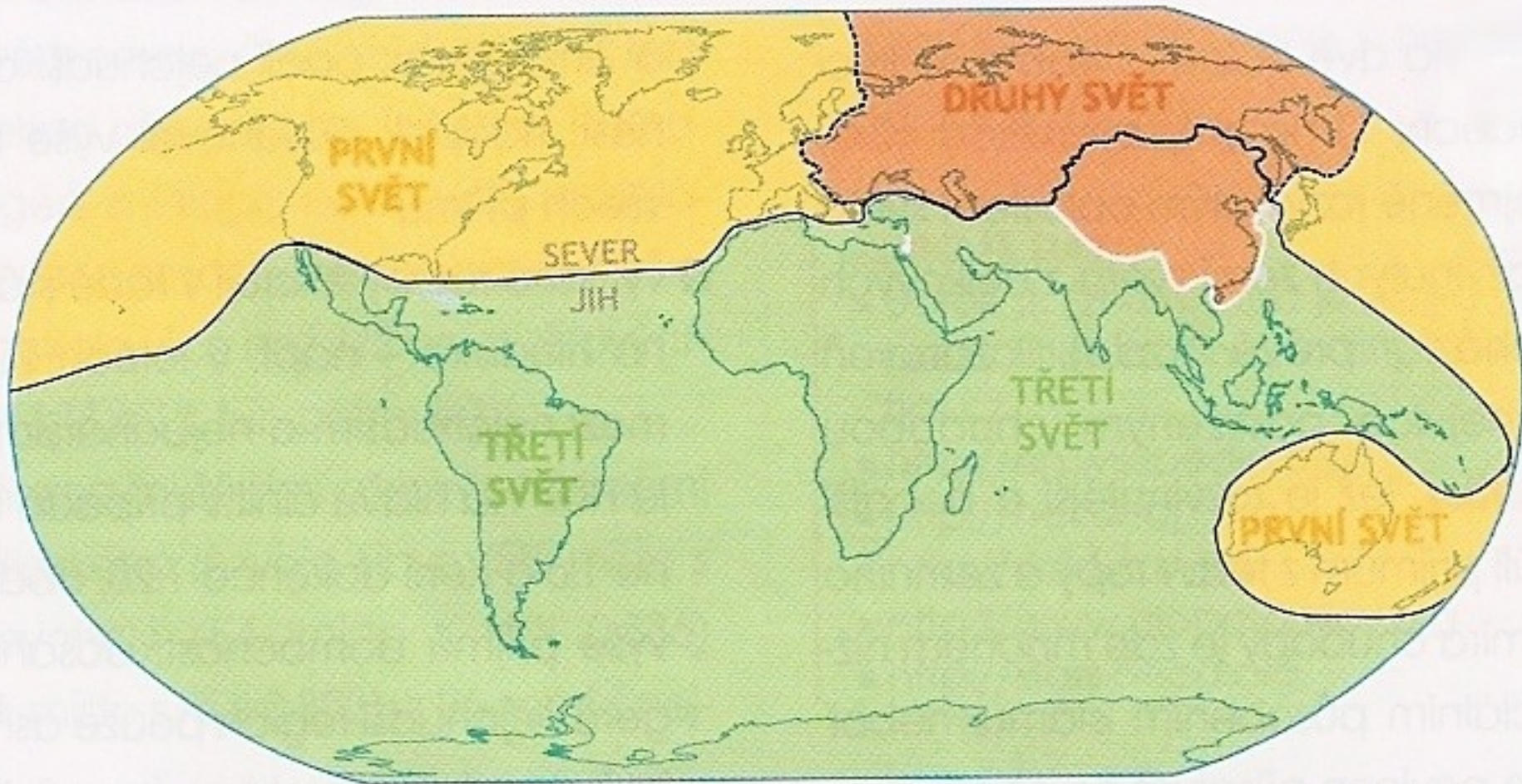
Diskurz BOHATSTVÍ x CHUDOBA

bohatý Sever a chudý Jih

- ❏ Propastný rozdíl mezi státy severní a jižní polokoule (vyspělé státy Severní Ameriky, Evropy, východní Asie x zaostalé země Afriky a Jižní Ameriky).
- ❏ 90% světového majetku je soustředěno v Severní Americe (34%), Evropě (30%) a vyspělých zemích východní Asie (26%).
- ❏ Nejbohatší lidé (10%) – 25% občané USA, 20% Japonci.

bohatý Sever a chudý Jih

Problém chudoby?!

- ❏ 70 % všech chudých lidí na světě žije na venkově!
- ❏ Nejčastějším způsobem obživy zůstává těžká a špatně ohodnocená práce v zemědělství -> **dotování ze strany státu!**
- ❏ Přirozená migrace lidí do měst za účelem lepší práce -> velká izolace lidí -> vznik chudinských čtvrtí (slumy):
 - ❏ Vysoká koncentrace obyvatelstva.
 - ❏ Vysoká nezaměstnanost.
 - ❏ Nízká vzdělanost a nekvalitní infrastruktura.
 - ❏ Vysoká nemocnost.
 - ❏ Vysoká míra kriminality.
 - ❏ Sociální vyloučení komunity.

POČET OSOB ŽIJÍCÍCH VE SLUMECH

www.muni.cz

Poznámka: údaje z roku 2006

A

www.muni.cz

geogra

Bezdomovectví - homeless

- ❏ Časté ve městech (90%).
- ❏ Na venkově se o člověka postará příbuzenstvo či širší komunita.
- ❏ V Praze cca. 3 500 lidí bez domova, V Brně cca. 300 osob.

geografie

Boj s chudobou

- ❏ Předpoklady pro boj s chudobou:
- ❏ ***Efektivní domácí politika*** – podpora nezaměstnanosti, omezení korupce, posílení lidských práv.
- ❏ ***Přímé zahraniční investice*** – zisk, pracovní příležitosti, moderní technologie a pracovní postupy.
- ❏ ***Mezinárodní obchod*** – odbourání obchodních bariér, přístup na světové trhy.
- ❏ ***Rozvojová pomoc*** – zajišťuje OSN a další humanitární organizace (ADRA, Mezinárodní červený kříž).
- ❏ ***Odpouštění dluhů*** – viz Haiti.

Boj s chudobou

- ❏ Dokument ***Rozvojové cíle tisíciletí*** (Millenium Development Goals) – přijatý OSN v září 2000.
- ❏ Obsahuje 8 cílů a 18 dílčích úkolů.
- ❏ Klíčový princip – navýšení investic do sociální oblasti (zdravotnictví, vzdělávání, výživa, plánování rodičovství), životního prostředí (voda a hygiena, technologie) a infrastruktury (silnice, technické sítě).
- ❏ Nutné vymýcení extrémní chudoby a hladu, dosažení vzdělanostní gramotnosti, snížení mortality (kojenecké), boj s HIV/AIDS apod.
- ❏ Mezi léty 1990 – 2004 došlo k poklesu lidí žijících pod hranicí extrémní chudoby (za 1,08 USD na den) z 1,25 mld. na 980 mil. lidí.

Sociální politika

*jako nástroj
sociálního rozvoje*

Sociální politika

- ❏ Soubor praktických aktivit, které se opírají o specifické programové cíle a jsou podporovány specifickými prostředky, opatření ve prospěch osob, jejichž životní úroveň je po určitou dobu a do určité míry zajišťována ze společenských spotřebních fondů.
- ❏ Cíl - zdárný rozvoj společnosti a její ochrana proti sociálním otřesům, snaha po změnách společenského zřízení společenskými prostředky.
- ❏ Realizace sociální politiky předpokládá existenci rozmanitých vzájemně spjatých subsystémů, nástrojů, institucí apod., jejichž pomocí jsou naplňovány její cíle!

Základní principy SP

- ❏ ***Spravedlnost*** - pravidla, podle nichž jsou ve společnosti rozdělovány předpoklady a prostředky veřejného blahobytu mezi jednotlivé subjekty (každému stejně, každému podle jeho potřeb a každému podle jeho zásluh).
- ❏ ***Solidarita*** - vzájemná podpora, sounáležitost jedinců a sociálních skupin při utváření a rozdělování životních podmínek a prostředků.
- ❏ ***Subsidiarita*** - člověk jako individuum s jedinečnými vlastnostmi by měl pomoci nejprve sám sobě, pak nastupuje rodina, charitativní organizace, obec a nakonec stát.
- ❏ ***Participace*** - základní myšlenkou je uplatňování reálné možnosti lidí podílet se na všem co bezprostředně ovlivňuje jejich život.

Princip subsidiarity

- ❖ **Sociální pojištění** - řeší situace, na které se člověk může předem připravit, tzn. pojistit se, odložením části své denní spotřeby z platu či mzdy na krytí nejisté budoucí události krátkodobé či dlouhodobé povahy. Př. ztráta zaměstnání (pojištění v nezaměstnanosti), ztráta zdraví (zdravotní pojištění), krátkodobá ztráta pracovní schopnosti (nemocenské pojištění), dlouhodobá ztráta pracovní schopnosti (důchodové pojištění).
- ❖ **Státní sociální podpora** - řeší situace, které jsou považovány na základě společenského konsenzu jako podporující rodinu a děti (př. výchova dětí v rodině, mateřství, péče o zdravotně postiženou osobu v rodině, sociálně právní ochrana rodiny a dítěte, sociální prevence před patologickými jevy).
- ❖ **Sociální pomoc** - řeší situace sociální a hmotné nouze.

Základní funkce SP

- Ochranná
- Rozdělovací a přerozdělovací
- Homogenizační
- Stimulační
- Preventivní
- *Co jednotlivé funkce znamenají? Vysvětlete.*

Nástroje SP

- **Regulace** – něco dávám, něco konám...
- **Konání** - vyplácení peněžních dávek, poskytování věcných dávek, služeb...
- **Kontraktace** - zavazuje jistý sociální subjekt (nejčastěji stát) jiné sociální subjekty, aby ve smluvené oblasti konaly za něj.
- **Nátlak** - používají ho nevládní sociální subjekty, aby donutily stát, a nebo jiné vysoce formalizované sociální subjekty vyhovět jejich zájmům – petice, vyhlášení v tisku, veřejná shromáždění a případně jiné výrazy občanské neposlušnosti.

Koncept welfare state

- ❏ 40. léta 20. st., H. W. Beveridge
- ❏ = stát, kde demokraticky organizovaná moc prostřednictvím sociálního zákonodárství a činností státních orgánů a institucí:
 - ❏ Garantuje základní příjem (jedince, rodiny) na úrovni životního minima.
 - ❏ Poskytuje sociální dávky k předcházení, mírnění, překonání sociálních rizik sociálních událostí (dl. nemoc, úraz, nezaměstnanost) s cílem zajistit určitou úroveň sociálního bezpečí a suverenity jedince.
 - ❏ Zajišťuje poskytování veřejných sociálních služeb (hl. školství, zdravotnictví) odpovídající úrovně všem (ne dle sociálního statusu).

Koncept welfare state

- ❏ 40. léta 20. st., H. W. Beveridge
- ❏ = stát, kde demokraticky organizovaná moc prostřednictvím sociálního zákonodárství a činností státních orgánů a institucí:
 - ❏ Garantuje základní příjem (jedince, rodiny) na úrovni životního minima.
 - ❏ Poskytuje sociální dávky k předcházení, mírnění, překonání sociálních rizik sociálních událostí (dl. nemoc, úraz, nezaměstnanost) s cílem zajistit určitou úroveň sociálního bezpečí a suverenity jedince.
 - ❏ Zajišťuje poskytování veřejných sociálních služeb (hl. školství, zdravotnictví) odpovídající úrovně všem (ne dle sociálního statusu).

Koncept welfare state

Cíle:

- ☒ Legitimizace společenského (politického) života.
- ☒ Sociální jistota a bezpečí, sociální suverenita a důstojnost jedince.
- ☒ Blahobyt občanů.
- ☒ Snížení sociální nerovnosti, zvýšení sociální spravedlnosti.
- ☒ Emancipace osobního a spol. života.

=> Velké nároky na veřejné finance -> prohlubování sociální krize -> vznik sociální nespravedlnosti.

Sociální politika v ČR

- ❏ Řeší problém chudoby.
- ❏ V ČR žije pod hranicí chudoby každý desátý člověk, tzn. jeho čistý příjem nedosahuje 60% nejčastějšího příjmu v zemi.
- ❏ V extrémní chudobě žilo v roce 2007 v ČR kolem 5% obyvatel.
- ❏ Oficiální hranice chudoby je stanovena zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.
- ❏ **Životní minimum** – min. hranice peněžních příjmů nutná k zajištění výživy a ostatních základních potřeb.
- ❏ **Existenční minimum** – min. hranice příjmů, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a základních potřeb na úrovni umožňující přežití.

Sociální politika v ČR

Životní minimum:

- Pro jednotlivce 3 126 Kč
- pro první osobu domácnosti 2 880 Kč
- pro druhou a další osobu v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem 2 600 Kč
- pro nezaopatřené dítě ve věku
 - do 6 let 1 600 Kč
 - 6 až 15 let 1 960 Kč
 - 15 až 26 let (nezaopatřené) 2 250 Kč
- Životní minimum je součtem všech částek životního minima jednotlivých členů domácnosti.

Existenční minimum – 2 020 Kč.

System státní sociální podpory

- ❏ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v platném znění.
- ❏ **Přídavek na dítě** – rodinám, které mají čistý příjem do 2,4 násobku životního minima. Do 6 let 500 Kč, 6 – 15 let 610 Kč, 15 – 26 let 700 Kč.
- ❏ **Rodičovský příspěvek** – celodenní péče a dítě – sazba zvýšená (11 400 Kč), základní (7 600 Kč), snížená (3 800 Kč) a nižší (3 000 Kč).
- ❏ **Sociální příplatek** – při péči o nezaopatřené děti
- ❏ **Příspěvek na bydlení** – 30% (v Praze 35%) příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení.
- ❏ Další příspěvky – porodné, pohřebné, dávky pěstounské péče.

Sociální politika v ČR

Programové pilíře:

- ❏ **Politika v zaměstnanosti** (pomoc státu nezaměstnaným občanům; důraz na aktivní politiku zaměstnanosti; podpora podnikání; rekvalifikační programy; míra nezaměstnanosti snižována předčasnými důchody, prodloužením školní docházky, zkracováním pracovní doby, prodloužením doby dovolené; přijat zákon o zaměstnanosti).
- ❏ **Příjmová politika** (snaha o uvolnění trhu s pracovní silou, přitom zaručit občanům minimální příjem z práce; přijat zákon o mzdě a kolektivním vyjednávání).

Sociální politika v ČR

Programové pilíře:

- ❏ **Rodinná politika** (stát opustil populační hlediska a zvýraznil podporu základních sociálních a kulturních funkcí rodiny i potřebám jejich členů; dotvořil systém sociálních dávek; zaveden rodičovský příspěvek, účelové dávky na bydlení atd.).
- ❏ **Politika sociálního zabezpečení** (stát chtěl vytvořit jednotný státní systém sociálního zabezpečení, který by poskytoval povinné zdravotní, nemocenské a důchodové pojištění, dobrovolné pojištění a státní sociální podporu a pomoc, sociální síť; tyto snahy neuplatněny, pouze výběr pojistného na sociální pojištění a odstraněna diskriminace ve výši důchodů).

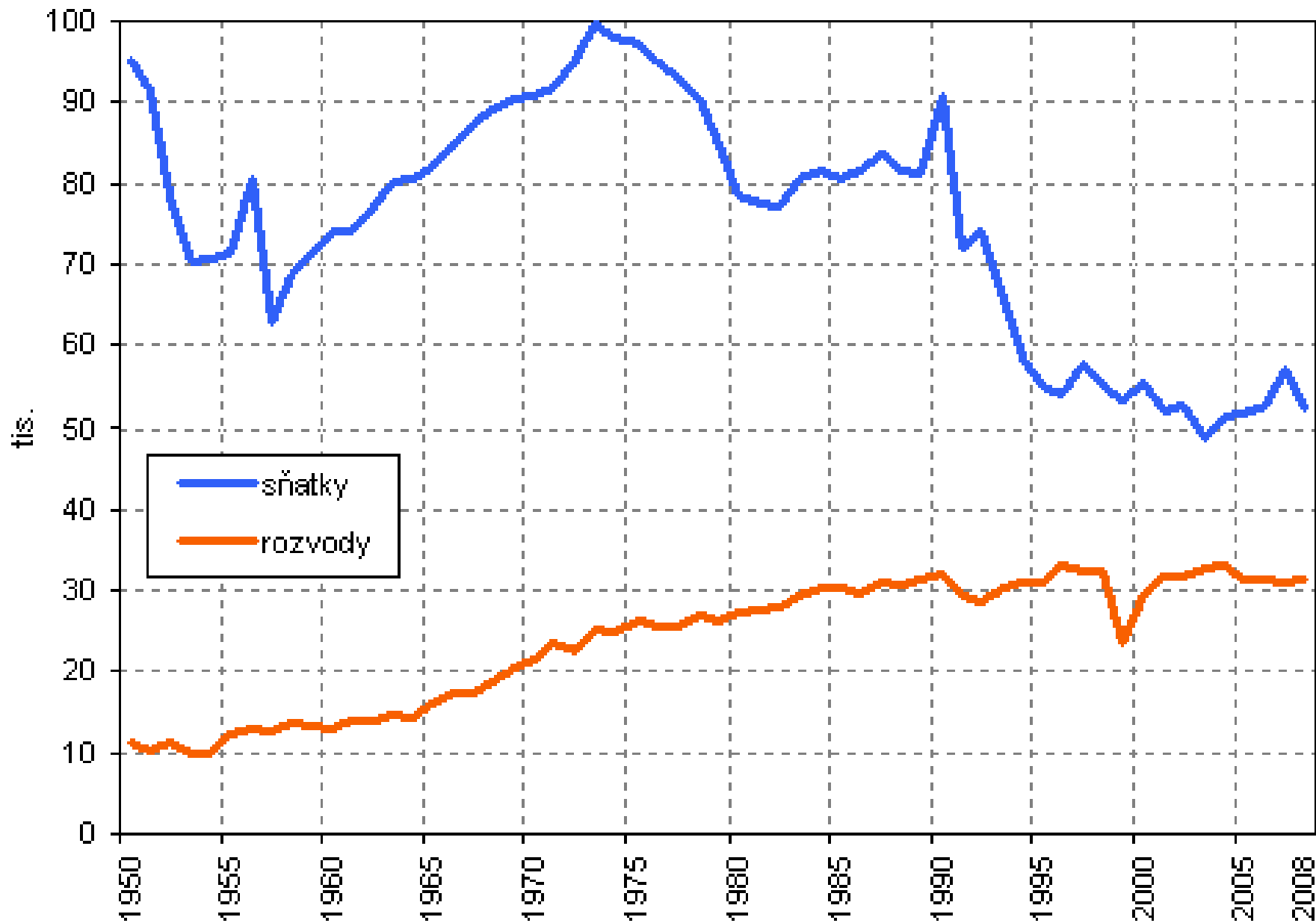
Aktivní politika zaměstnanosti ČR

- ☒ Vymezena na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- ☒ = souhrn opatření směřujících k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti. Aktivní politiku zaměstnanosti zabezpečuje ministerstvo a úřady práce.

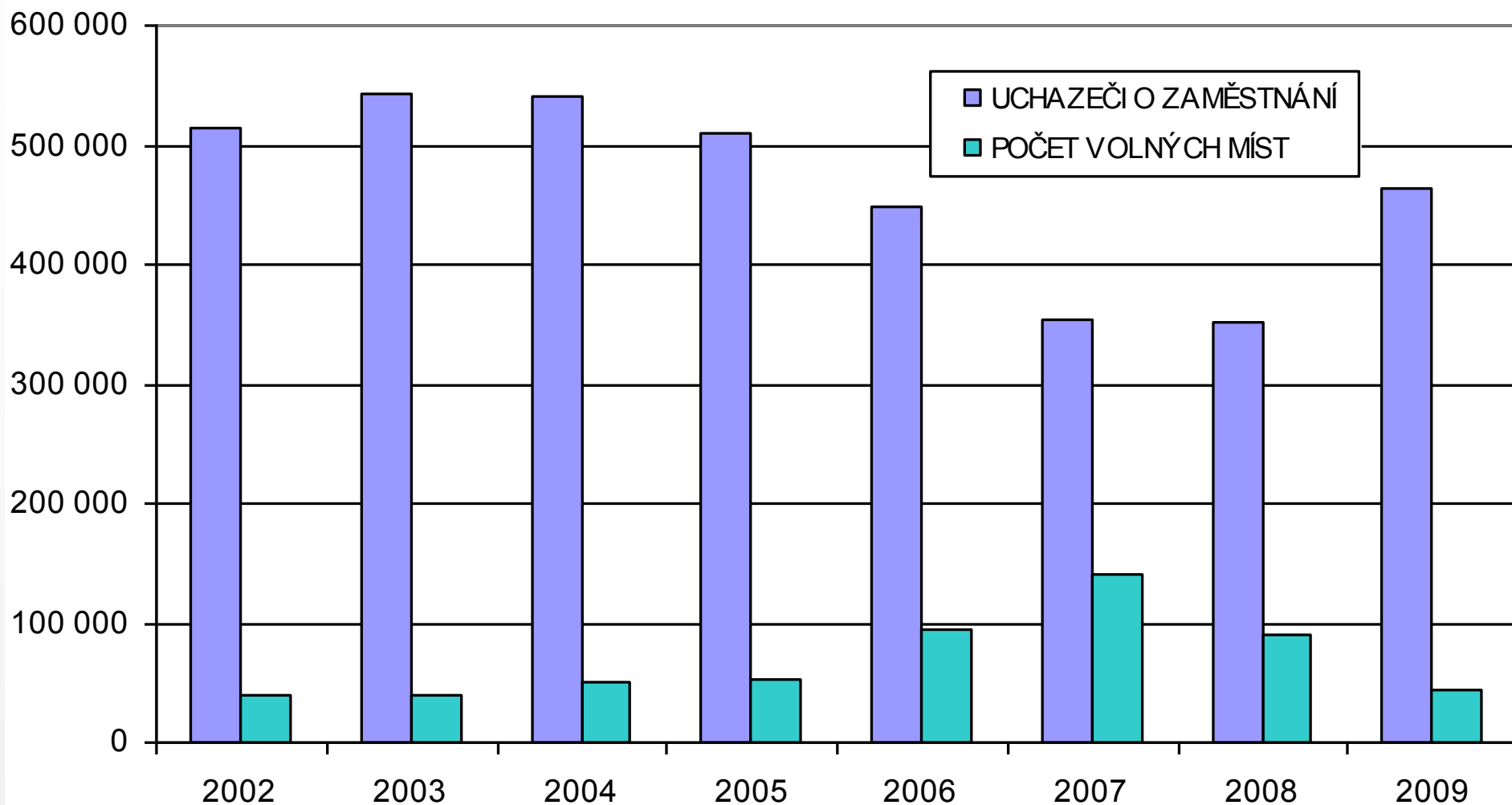
Nástroje:

- ☒ Rekvalifikace,
- ☒ Investiční pobídky,
- ☒ Veřejně prospěšné práce,
- ☒ Společensky účelná pracovní místa,
- ☒ Příspěvek na zapracování,
- ☒ Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program.

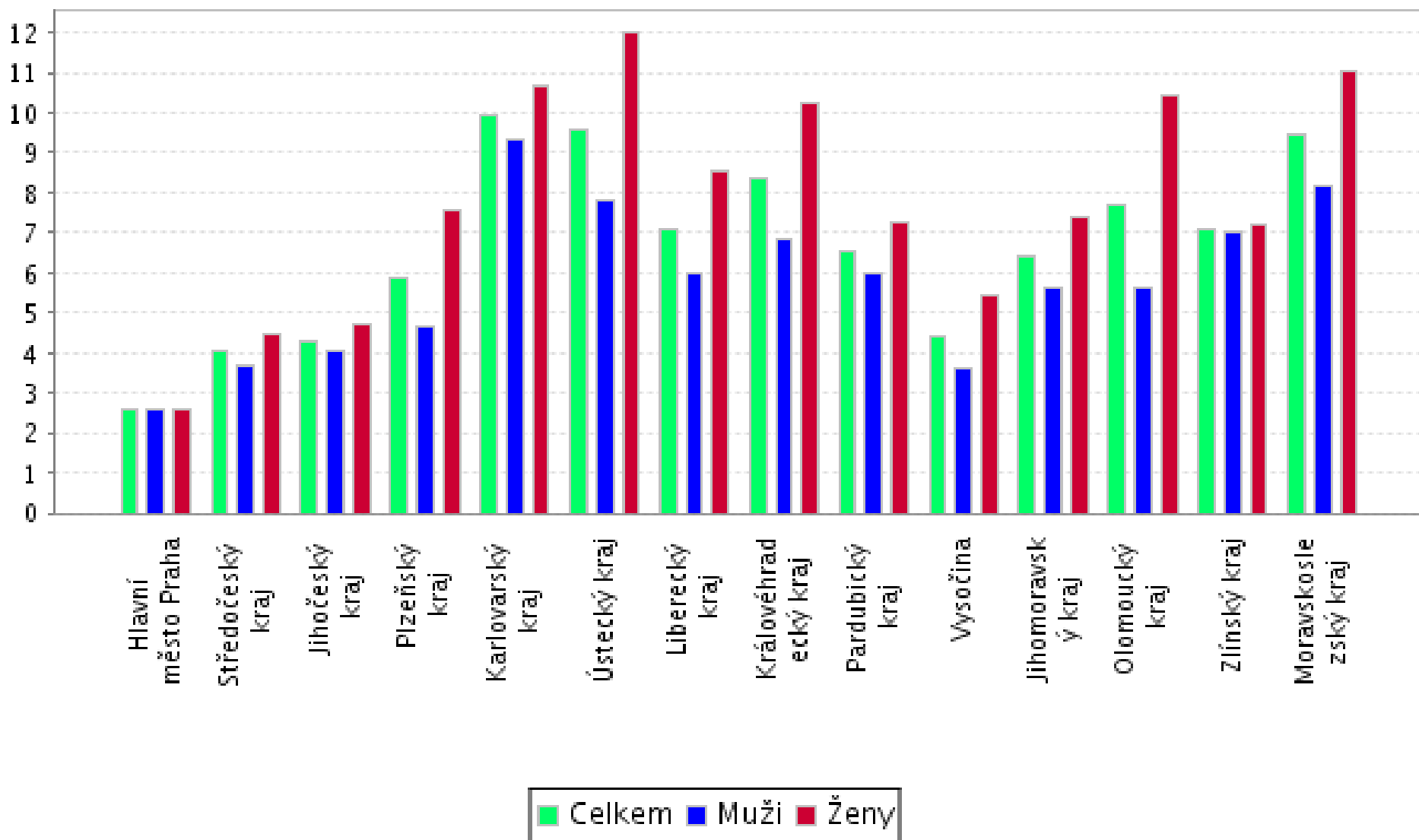
Sňatky a rozvody v letech 1950-2008

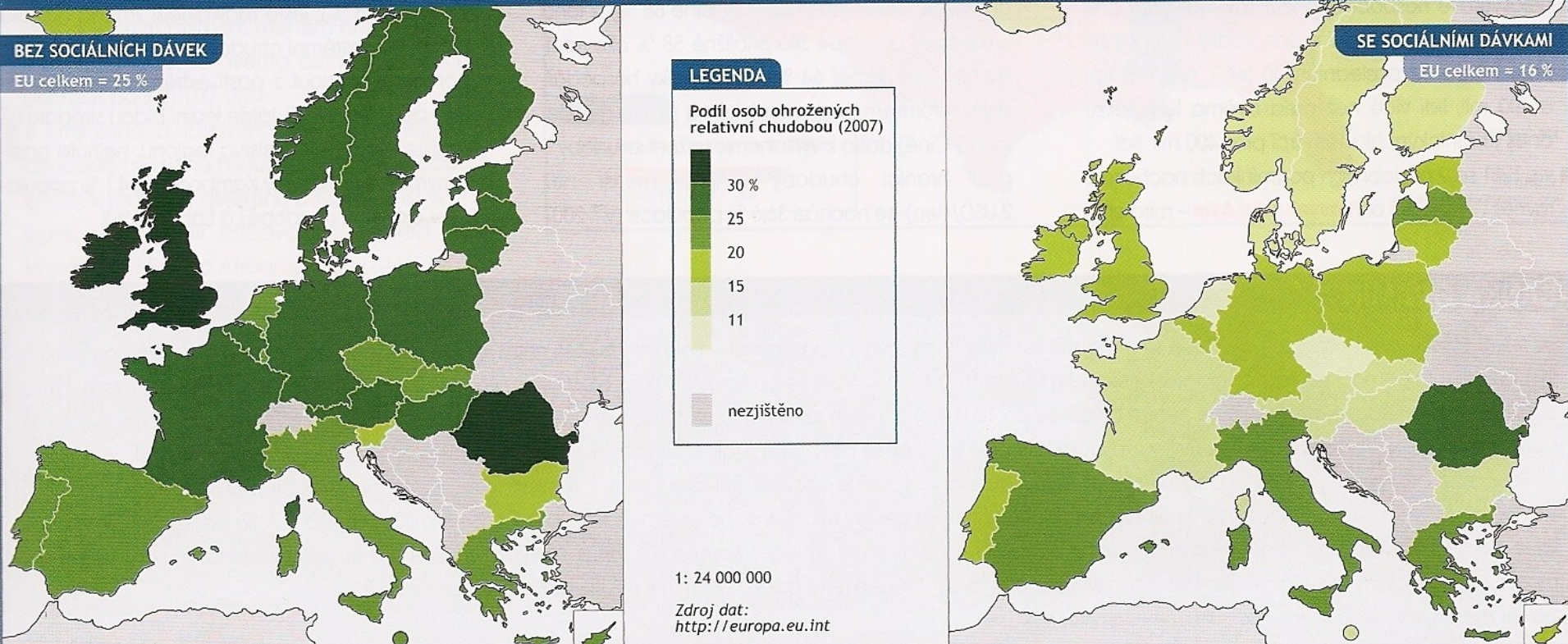
Graf Počet neumístěných uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v ČR v letech 2002 až 2009

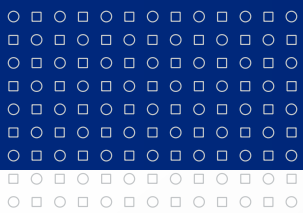

Graf Obecná míra nezaměstnanosti dle krajů k 30. 6. 2009

SOCIÁLNÍ DÁVKY A CHUDOBA

Pro dnešek vše!!!

